uentur supereminent sup potentiã t habitum q̃ versant circa pticulare obiectum contentum sub hmõi vniuersali rõe obiecti Conclusio quo ad pmam partem patet pmo sic. quia obiectũ intellectus est absolutius simplicius t spiritualius loquẽdo simpliciter q̃ obiectum volũtatis Et ergo actꝰ volũtatis ꝓpletur per hoc q̃ appetitꝰ coniungitur ad rem fm q̃ in se est. sed actus intellectus complet per hoc q̃ ipsa ratio seu silitudo est in intellectu et ita simplr loquendo obiectũ intellectus est absolutius q̃ obiectum appetitus. sed eadem est ꝓportio obiectorũ et potentiarum. igit. Ptz scdo. qz in ordinatis per se qđ est primo propinq̃us est in omnib; sibi similius. sed potẽtia intellectiua emanat naturaliter ꝑus ab ipa cẽntia aie q̃ voluntas. t p consequẽs accedit in dignitate plus ad essentiam aie q̃ voluntas. Secũda pars ꝓclusionis ptz quia intellectus mouet voluntatẽ p modũ præsentantis sibi suũ obiectuz. t dr motio in genere cause finalis. sz voluntas mouet intellectum p modum cause agẽtis. quia mouet intellectum ad executionẽ sui actus. Et hoc ideo est quia ꝓpletio voluntatis fit p realem assecutiõem rei sibi ostense. t ideo mouet alias vires ad executiõnem. sed opatio intellectus complet in ipsa interiori apphensione rei Corrolarium. Contingit eãdem potẽtiam respectu diuersorum: habere modũ opandi oppositum. Patet qz eadem potentia que est volũtas vult quedam libere et ꝓtingenter. t in q̃dam fertur tendentia naturali tanq̃ determinata ad vnã partem oppõis. Et huius silr etiaz patz apud intellectũ. quia circa principia intellectus ẽ determinatus. sed circa ꝓclusiones q̃ vel nõ habent necãriã ꝓnexionem cum pmis pncipijs vel vbi ꝓnexio non est sibi euidens ibi intellectus nõ est determinatus ad alterã partem assensus. sed eadem rõ est in speculatiuis t agibilibus vt dr secũdo phisicoꝝ. Ad ratões. ad pmam dr q̃ hinc inde ẽ equalis libertas. vt ptz ex corrolario Ad scdam dr q̃ voluntas est nobilissima quando ꝓparat ad sensualitatem. Etiam ẽ nobilissima in genere motuz. qz ipsa meremur t demeremur. sed non simplr Nec obstat q̃ est regina t domina. quia intellectus est rex t dñs.

Specie quidem igitur vnũ erit mouẽs ap.

Queritur Utrum potentia localiter motiua t liberũ arbitrium: ponant distinctiõem in numero potẽtiarum. Pro resp̃siõe notandum q̃ fm Aristotelem tercius gradus viuentium est eorum que st̃ fm locũ motiua. sz quorũdam optimo est diuersa a qua potentia procedat motio localis. Similr q̃uis cõmuniter concedat̃ q̃ in hoie sit liberũ arbitrium tñ nõ eadem omniũ est sententia qđ nomine liberi arbitrij importetur. Et de his duobus videbitur in presenti quesito.

Maior. Potentia motus localis imperatiua: est appetitus t intellectus vel fantasia.

Minor. In corde fm q̃ continuatur alijs membris: est potentia executiua motus localis Conclusio. Potentia localiter motiua pertinet ad distinctam potentiam vno modo: sed non ponit in numerum potentiarum loquẽdo modo alio.

Patet maior. quia illud est pncipium imperatiuum motus quod sequitur omnia illa que mouentur sz oĩa que mouentur localiter vel sequuntur appetitum intellectiuũ t intellectum. sicut homines viuentes fm rõnem vel sequunt̃ appetitum sensitiuum t fantasiã. sicut bruta et hoies derelinquentes rationem. ergo illa tria sunt sufficiens pncipium imperatiuũ motus localis. Maior patz. qz ex hoc q̃ aliqua sequũtur pncipium impatiuũ motꝰ. sic executiue mouent̃. Verbi grã ex hoc q̃ intellectus cognoscit aliquod bonum t volũtas imperat illud sic sequitur vlterius executio motus p membra exteriora. Et similiter si brutum ꝓgnoscat aliquod bonum sensibile. tũc statim sequitur motus localis ad prosecutõez talis boni nisi aliquis impediat. t ergo in illis appetitus sensitiuus cum virtute cogitatiua sibi consocia causant motum localem. Est tamẽ verum q̃ phs exprimit solũz duo pncipia motus localis. s. intellectum t appetitum sed sub intellectu comprehendit fantasiam. Sed q̃ fantasia sit specialiter pncipium motus patet dupl̃r. pmo quia multa animalia preter scientiam. id est iudicium intellectus practici sequuntur fantasias. Patet secũdo. qz in alijs animalibus in quibus non est intellectus nec ratio. sed fantasia in illis est motus localis. ergo fantasia ẽ pncipium motiuum. t continetur sub intellectu Minor probatur. quia in illo est pncipium executiuum motus. quod est pncipium t finis motus. sed cor est pncipium t finis cuiuslibet motus in animali. ergo potẽtia localiter motiua est in corde. Maior patet. quia cor habz duplicem motum. scz gibbosum. i. conuexum t concauũ et ideo habet motum sicut glingisimus. id est circularem t fm vnum motum. s. concauum est finis. t fm aliũ motum est pncipium Et dicitur noranter. fm q̃ continuatur alijs membris. quia in corde fm se non est potentia localiter motiua. Et ergo fm aliquos organum huiꝰ potentie dicitur oriri a posteriori parte cerebri t descendere p spondiles dorsi. t sic consequenter per alia membra non obstante q̃ pma t radicalis origo sit a corde Cõclusio patet. quia ad motum localem animalem requiritur quedam vis executiua ipius motus localis cui subseruiũt dispositiones organice in neruis t musculis. t p̃ter indispositionem huiusmodi requisitorũ deficiunt plerigz a motus localis executione. Sed alio modo ad motum localem concurrit virtus imperatiua. t sic appetitꝰ intellectiuus seu volũtas t intellectus in homine. in brutis vero appetitus sensitiuus cum virtute cogitatiua sibi coniuncta causant motum localem. Si igitur loquamur de potentia motiua quantum ad virtutem executiuam motus. sic est specialis potentia ab alijs distincta. sed si loquamur de ipsa quantum ad imperium motus. sic non ponit in numerum potentiarum. Et ergo vt sic iuxta quesitum non distinguuntur potẽtia localiter motiua t liberum arbitrium. eo q̃ liberum arbitrium identificatur cum voluntate. et sic liberum arbitrium est potẽtia tñ t non est habitus. neq̃ est potentia cum habitu.

Corrolarium. liberum arbitrium est quedam potentia: eadem cum appetitiua volitiua. patet quia electio p̃tinet ad liberum arbitrium. sed primum obiectũ electionis est ordinatum in finem. t per consequens obiectũ electionis est bonum. sed potentia que libere inclinatur in bonum est appetitus qui dicit̃ voluntas. igitur ẽ Et hec est sententia phi tercio ethicoꝝ.

Vegetabilem quidẽ igit̃ aiam necẽ habere

Queritur Utrū necesse sit oīe viuū: habere aīam vegetatiuā ⁊ sensum

Pro parte affirmatiua ꝓmi. ⁊ sil'r ꝑ parte negatiua scdi est phs in littera. Sed q'scdm etiā sit affirmatiue tenendū arguit ꝓmo sic. oīe viuens ad sui ꝓseruatiōem indiget alimento ꝓportionato ⁊ conuenienti. ergo necē est oē viuens habere virtutem ꝑ quā discernit ꝓueniens a discōueniēti. sed talis ꝑtus est a sensu. igit'. Scdo sic. ad sensum req'it ⁊ sufficit media ꝓportio qualitatū tangibilium. sed oīe viuens ꝓsistit in quadā ꝓportione media q̄litatū tangibiliū. cū omne tale sit mixtum. g̃ necē est oīe viuens habere sensum

Maior. Oīe viuum generabile ab initio generatōis vsq; ad eius corruptōnem: necē est habere aīam vegetabilem Minor Nihil ꝑhibet quedam viuentia habere corpa virtute simplicia: quibus repugnat potētia sensitiua

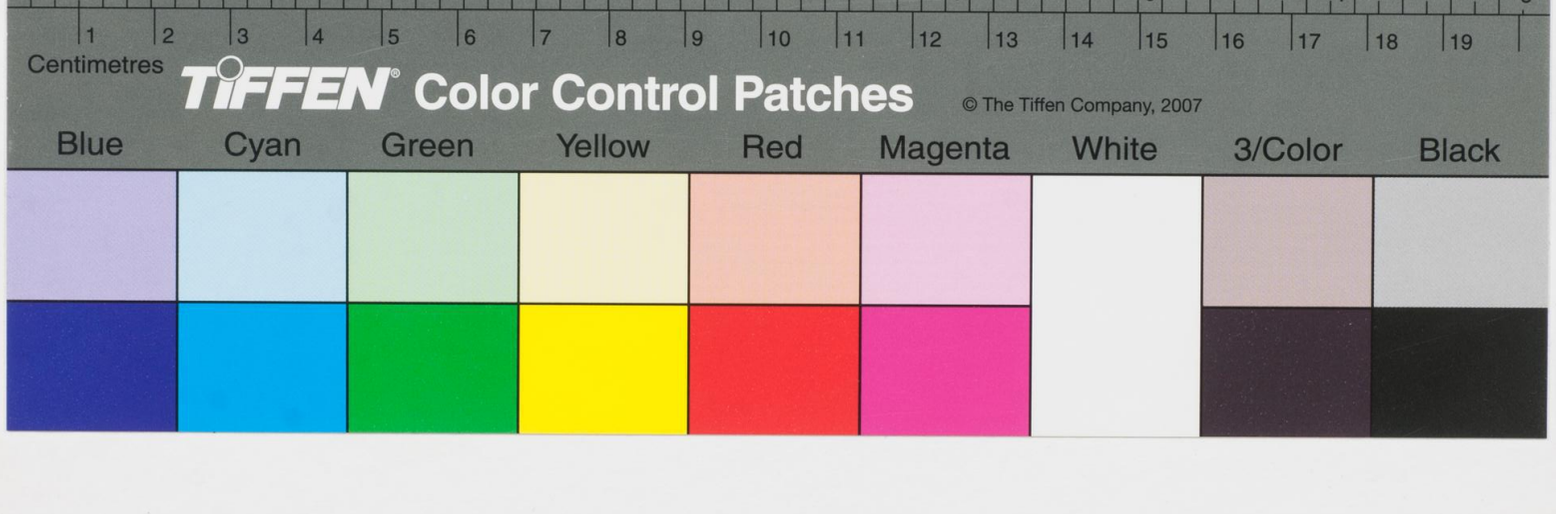
Conclusio. Licet igit' sensus sit necessariꝰ omni animali: non tamen necessario ineſt cuilibet viuenti.

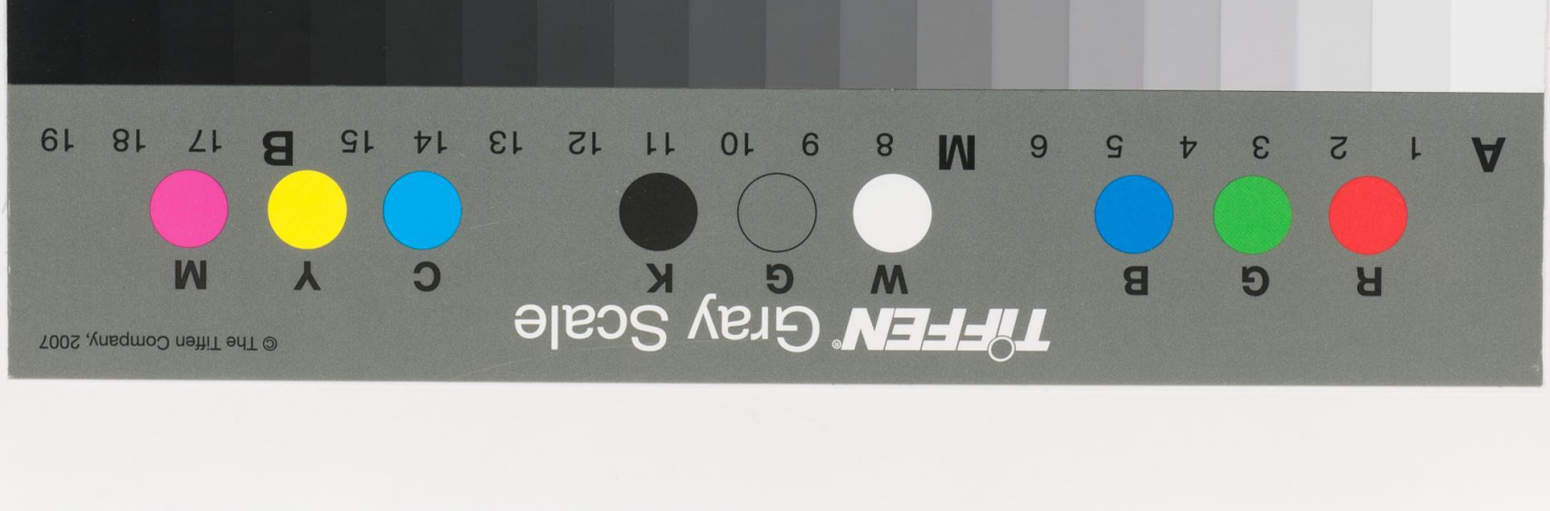
Maior probat'. q; omne viuens generabile q̄diu viuit vel est in augmento vl' statu vel decremēto. sz ista nō possunt fieri sine nutrimēto qđ requirit virtutē nutritiuā et aīam vegetatiuā. g̃ necesse est oīe viuum tale habere aīam vegetatiuā. Minor probat'. q; opz q' tpe augmenti plus ꝓuertatur de alimēto in substā aliti q̄ sit neccārium ad ꝓseruatiōem viuentis ⁊ q̄ fuerit deperditum. de humido radicali ⁊ tpe status ꝓuertitur equale. sed in decremento minus. sz ista ꝓuersio fit per virtutē nutritiuā que pertinet ad aīam vegetatiuā. Et dr notanter. generabile. q; vita ingenerabiliū his nō indiget Minor ꝑz exemplariter de plantis q̄ꝑter terrestreitatem nō habēt mediā proportiōem q̄litatū primarū quare dicunt habere corpa simplicia. Etiā plante nō hnt corpa multiplicit organisata. ergo dicunt viuentia simplicia. Sz q̄ illis repugnet sensus ꝓbatur. q; sensus tactus sine q̄ nō est alius sensus nō pōt esse in corpe simplici. sed plāte sunt corpora simplicia. aut ad minus ꝓpinqua simplicib; vt ꝓbatum est. g̃ in eis nō est sensus tactus. ⁊ ꝑ ꝓsequēs nec alius sensus. Maior ꝓbatur. q; tactus est media ꝓportio qualitatum tangibiliū qua carēt corpa simplicia. sicut ſſ ossa vngues capilli ⁊ plante. quoꝝ quodlibet est terra a domino. g̃ etiam carent tactu. Etiam sensus tactus est susceptiuus spērum sine materia. sed plante ꝓpter terreſtreitatē earū nō suscipiūt spēs sine materia. ergo nō hnt sensum tactus Prima ꝑs ꝓclusionis ꝓbatur. q; illud est neccārium cuilibet aīali sine quo nō pōt ꝓgredi ad finem suū. sed sine sensu aīal nō potest ꝓsequi finem. igit' ⁊c Minor ꝓbatur. q; res sine fine suo est frustra. sz natura nihil facit frustra cū omnia opa nature sint ꝓpter aliquid vel accidūt his que ꝓpter aliquid sunt. Minor ꝓbat' duplicit'. ꝓmo de aīalibus perfectis motū progressiuū hentibus. vt querāt nutrimentū ab eis localiter remotū que sine sensu progredi nō possunt sine corruptiōe. Secūdo patz de aīalibus imꝑfectis in eodē loco manentib; ꝓpter nutrimentū eis ꝓuenientis ⁊ discōuenientis ⁊ discretiuū nutrimenti ꝓuenientis ⁊ discōuenientis ⁊ discretiuū saluatiui ⁊ corruptiui. Secūda pars ꝓclusionis ꝑz ex dictis Corrolarium. necesse est quodlibet aīal habere sensum tactus: qui solus est omni aīali neccārius. Patz q; excellentie sensus tactus corrūpunt aīal. sed excellētie aliorum sensuum ꝑ se nō corrūpunt aīal. licet bene corrumpant organa suorum sensuum. ergo nō sunt neccārij oīi aīali. licet sint de bene esse in omnibus illis que mouētur motu progressiuo. q; visu auditu ⁊ olfactu ꝓcipiunt alimentū. sed gustu percipiūt delectabile vel triste in cibo. Dicitur per se. quia per accidens excellētie aliorum sensibilium possunt corrūpere aīal. sicut si cuz sono fierz magna ꝓmotio aeris sicut accidit in tonitruo. Sil'r etiam multa aīalia visibilia venenosa aīalia corrumpūt Ad rationes. ad ꝓmam dicitur q; plante quia nascunt' in terra sic hnt alimentum sibi coniūctum. ⁊ ergo nō indigent sensu ad discernēdum conueniens a discōueniente. quia terra cui coniūgunt' plante habet qualitates similes qualitatibus ipsarū. nec possunt ita faciliter corrūpi excellentijs qualitatū sicut aīalia. Ad secūdam dr q; in plantis non est medietas qualitatum sufficiens ad fundandū sensum tactus. cuius causa fuit superi' tacta

Et in hoc finitur explanatio huius libri de anima in questionibus magis vsitatis.

Positiones ad opponendum ⁊ respondendum per q̄z necessarie circa octo libros phisicoruz ⁊ tres libros de anima Aristotelis comatice congeste. ex scriptis post se relictis diuersorum artium ⁊ sacre pagine professorum qui suo euo bursam Montis felicissime rexerunt. videlicet magistri nostri Henrici Gorychem. magistri nostri Gerardi de Monte. magistri nostri Gerardi de Elten magistri nostri Henrici de Oꝛsoe. quoꝝ fama in vniuersitate Colonienſi ꝓcelebris est ⁊ immortalis. ac tandem ꝑfm doctrinam diui Thome Aquinatis. ⁊ iuxta ꝓcessuz magistri nostri Lamberti de Monte summa lucubratiōe impꝛesse. Finiūt feliciter. Anno salutis. M.cccc. xcvij die .xvi. Maij.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007